

16. Przeprowadzenie jaknajdalej idącej redukcji władz i urzędów państwowych przez bezwzględne zastosowanie zespalandia urzędów w myśl art. 66 konstytucji. Redukcja ta ma być przeprowadzona w określonym ściśle terminie, równocześnie zaś z nią mają być zniesione wszelkie zbędne wydatki rzeczowe wszystkich urzędów i władz państwowych. Ilość instancji ma być możliwie ograniczona, w ten jednak sposób, aby sprawność urzędowania nie tylko nie została sparaliżowana, ale w wybitny sposób podniesiona. Dla przeprowadzenia tych planów powołana będzie specjalna komisja, złożona z trzech członków, której decyzje będą ostateczne.

17. Wprowadzenie odpowiedzialności cywilnej urzędników państwowych, znaczne zwiększenie władzy dyscyplinarnej przełożonych poszczególnych urzędów i władz, usunięcie urzędników nadużywających władzy dla celów partyjnych.

18. Wprowadzenie samorządu gminnego, powiatowego i wojewódzkiego, natychmiastowe zniesienie rad powiatowych w Małopolsce, przy równoczesnym wprowadzeniu tamże w życie rad przyboycznych w powiatach, aż do czasu powołania do życia w drodze ustawowej sejmików powiatowych i wojewódzkich.

19. Uproszczenie organizacji sądownictwa i wprowadzenie sądów gminnych pokoju.

20. Celowe przyspieszenie akcji budowy szkół powszechnych, jaknajwiększe wzmocnienie akcji oświatowej i kulturalnej.

21. Bezwzględne wprowadzenie w życie reformy rolnej i usunięcie wszelkich przeszkód, uniemożliwiających dotychczas jej wykonanie. Przeprowadzenie planowego osadnictwa na ziemiach rządziej załudniowych.

22. Podniesienie rolnictwa przez intensywne popieranie produkcji rolnej i melioracji, oświaty rolnej oraz racjonalną politykę wywozową i celną.

23. Upaństwowienie większych obiektów leśnych. Przymusowe zalesienie zniszczonych przestrzeni leśnych, zwłaszcza na stokach górskich, wydmach piaszczystych i gruntach nie nadających się do gospodarki rolnej.

24. Przeprowadzenie rozpoczętej akcji odbudowy w zniszczonych przez wojnę miejscowościach przy pomocy bezzwrotnych subwencji i pożyczek państwowych oraz nadzwyczajnej daniny leśnej.

25. Odbudowa zniszczonych komunikacji regulacji rzek, tudzież podjęcie robót przy komunikacjach lądowych i wodnych.

26. Zmiana ustaw o ubezpieczeniach od choroby i wypadków przez wyłączenie od tychże ubezpieczeń gospodarstw drobnorolnych.

27. Uregulowania bytu inwalidów oraz wdów i sierot po poległych na wojnie światowej przez wykonanie uchwalonych ustaw oraz nadanie przyznanych już i przyznać się mających koncesyj i uprawnień gospodarczych. Poprawa bytu emerytów oraz wdów i sierot po pracownikach państwowych.

Bezwzględne i gruntowne uporządkowanie całokształtu stosunków administracyjnych, osadniczych, wyznaniowych i szkolnych w województwach wschodnich i zachodnich.

Najważniejszą rzeczą jest w każdym razie to, że na czoło tych zasad wysunięta jest konieczność większości sejmowej polskiej, nadto zaś przeprowadzenia wszystkich tych spraw niemożliwe jest bez takiej większości, a P. S. L., jak dotąd, dla stworzenia tej większości bardzo mało zrobiło.

Herbaciana katastrofa.

Żniwo herbaty w Indjach i na Ceylonie, na skutek niespodziewanego nieurodzaju okazało się bardzo marne. Ceny herbaty w Anglii w tym roku podskoczą znów do niesłychanej wysokości. Dla nas i reszty ludów śród. Europy, to nie różnica. Zażywając drożyzny w stopniowych dawkach, przyzwyczajamy się do niej jak do trucizny, a nagle zwiększona dawka sprawia nam zaledwie „un malaise“. Inaczej rzecz ma się z Anglikami. Ten naród wybrany powraca do stosunków i cen normalnych a nawet niższych niż przed wojną. Ta niespodzianka więc z herbatą da się im bardzo niemiłe odczuć, zwłaszcza, że żaden kraj w Europie nie konsumuje tyle herbaty co Anglia. Spożycie herbaty w Anglii wynosi przeciętnie 4 kilo od głowy rocznie.

„Afternoon-tea — to już nie tradycją uświęcony zwyczaj, to instytucja narodowa, która uznana jest we wszystkich domach. Czesć dla niej ma maluczki, który wstępując w East-End do herbaciarni, pije za pół pensa z mlekiem pomieszaną już lurkę, i czesć oddają jej w Park-lane przy bogato zastawionym stole. Na 100 kobiet 99, wracając po obiedzie do domu, od progę już woła: „I am dying for my tea“ — ginę z pragnienia za herbatą. — Jeżeli instytucja jest jedyna, to zwyczaj i obrządek bywa rozmaity. Tak popularny na kontynencie five-o'clock-tea, który w Anglii odbywa się już od czwartej począwszy, to przeważnie herbata w eleganckich hotelach, Carlton, Ritz, Cecil lub Piccadilly, gdzie przy dźwiękach muzyki, zającącej przy misternie zastawionych stolczkach sandwiches i ciasteczka, mondaine dała sobie rendez-vous z przyjaciółkami lub swoim cavaliere servente. W pomniejszych hotelach i licznych herbaciarniach i cukierniach, mniej lub więcej fashionable, schodzi się sfera middle-class i owe panie, żadne chwili wytchnienia, które spędzają dzień na shopping (zakupach). Oprócz tego wszystkie wielkie magazyny podają w swoich restauracjach herbatę.

Wszędzie pełno i gwarno. Ale wszędzie stół nakryty śnieżną białości obrusem (teacloth), na środku jakiś kwiat, zastawa z chińskiego srebra i gustownej porcelany. Tylko w całkiem skromnych lokalach stoliki marmurowe są nie nakryte. Po domach prywatnych, bez względu na to, czy są sami domownicy czy większa liczba gości, pani sama każdemu nalewa własnoręcznie herbatę, wrzuca wskazaną ilość cukru, dolewa śmietanki. Jeżeli przyjęcie tak wielkie, że sama nie podola, wyręcza ją córka lub służąca. Ale herbata nalana musi być w oczach gości. Tylko w najpodlejszych tea-houses Eastend'u podają nalana już herbatę.

W przeciętnym domu mieszczkańskim herbata składa się oprócz z właściwego napoju, z przezroczystości krajanych kromek białego chleba z masłem, jamu i różnych cakes, które są rodzajem babki, pieczonej z mnóstwem rodzynków, anyżku lub owoców kandyzowanych i wedle tego nazwanym currant cake, sultana cake, seed-cake etc. Gdy są goście, menu zwiększa się o sandwiche miniaturowe, podwójne kromeczki białego chleba z masłem, w którego głębi kryje się szynka, płatek surowego ogórka lub water-cress, rodzaj salaty. Oprócz kakesów podaje się różne inne ciastka. W całkiem skromnych domach, w których pora obiadowa wypada w południe, piją herbatę później i zastępuje ona kolację. Dodatek mięsny lub rybi czyni z niej high-tea. Przypiekane przy wolnym ogniu drożdżowe bułeczki (muffins, scones) i grzanki (toast), wszystko świeżem masłem smarowane, należą do specjalnych przysmaków. Podczas herbaty przypieka się te przysmaki na długim drucianym widelcu przy komniku. Kto czytał Bennett'a „Buried Alive“ (Żywcem pogrzebany), ten przypomni sobie jak Alicja pakuje pastorowi ów widelec do ręki i w ten sposób odwraca jego uwagę od tematu. Tamteż znajdzie opisany cały ceremoniał herbaty w mieszczkańskim domu, mającym pretensje do tytułu respectable.

Ale nikt, kto zna Anglię nie zaprzeczy, że nie ma przyjemniejszej chwili, niż ta, gdy o zmroku w zimowy dzień zasiądzie się przy kominku do starannie nakrytej herbaty. Ów silny napój, który z domieszka mleka i śmietanki ma kolor kawy i aromat nadszycakajny, podnieca, odświeża, dodaje nowych sił. Na samo wspomnienie chciałabym zawołać: I am dying for my tea.

KRONIKA.

KALENDARZ

Dziś: Dawida kr.
Jutro: Sylwestra
Wschód słońca 8,05 zachód 15,40.
Długość dnia 8,42. Przybyło 0,09.

Ważne zebranie Tow. Przemysłowców Katol. w Śmiglu odbędzie się dnia 1-go stycznia 1923 o godzinie 7 1/2 wieczorem na sali św. Duchy. Ks. proboszcz zapowie w niedzielę z amboną, w którym dniu się msza św. za zmarłych członków odprawi. O liczny udział uprasza Zarząd.

Taryfa kolejowa. Taryfa osobowa na naszych kolejach, jak wiadomo, od Nowego roku podwyższona o 50 procent, towarowa zaś o 100 procent. Zmiana nastąpi teoretycznie, o godz. 24 z 31 grudnia na 1 stycznia. Praktycznie natomiast zależeć będzie od terminu rozpoczęcia podróży. Ponieważ poprzednie zmiany taryfowe wywołały pewne nieporozumienia co do ściślejszego terminu, więc władze kolejowe wyjaśniły obecnie, że cena biletu zależeć będzie od daty biletu. Tym sposobem wszyscy ci podróżni, którzy w dniu 31 grudnia zakupią bilet i wyjadą choćby przed samą północą, będą korzystali z taryfy obecnej, nawet wówczas, choćby podróż ich przeciągnęła się do następnego dnia.

Bezprawie czy obłąd prześladowczy. W związku z aresztowaniem Edwarda Ligockiego „Przegl. Wiecz.“ podaje sensacyjne „rewelacje“ o wielkim spisku, którego centralą jest Warszawa, a filje znajdują się w Wielkopolsce! Nastąpić mają dalsze aresztowania. Nie potrzeba dodawać, że poza pisaniną „Przegl. Wiecz.“ kryją się pobożne życzenia lewicy.

Przygotowania do wystawy katowickiej. Dnia 2. 1. odbędzie się w Katowicach posiedzenie komisji wystawowej, celem bliźszego omówienia mającej się tu wkrótce odbyć wystawy przemysłu polskiego.

Śmierć na wyprawie złodziejskiej. W Podaninie trzech złodziei włamało się do obory gospodarza Fonfary i kradło drób. Zbudzony hałasem gospodarz dobył lufy i wypalił w kierunku obory. Strzał ugodził jednego z uczestników wyprawy, Bernarda Greuzela tak niebezpiecznie, że po 7 godzinach zmarł. Drugi uczestnik Jan Jaworski został aresztowany, trzeci zbiegł.

Świętokradztwo. Z kościoła parafjalnego w Kunowie zostały skradzione złoty kielich i patyna. Sprawcy dotąd nie wysledzeni.

Telegramy.

Przed procesem Niewiadomskiego.

Warszawa, 28. 12. (A. W.) Skład sądu w procesie przeciwko Niewiadomskiemu ma być następujący: Przewodniczyć rozprawie będzie sędzia Laskowski z udziałem sędziów Kozakiewicza i Krasowskiego, oskarżać będzie prokurator Rudnicki. W kołach sejmowych zwraca uwagę fakt, że w tak ważnym ze względów państwowych procesie nie uczestniczy prezes sądu okręgowego względnie wiceprezes.

Waluta polska na G. Śląsku.

Warszawa, 29. 12. Wczorajszy „Monitor Polski“ ogłasza rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 grudnia rb., w którym rząd postanawia od dnia 1 listopada 1923 r. w górnośląskiej części Województwa Śląskiego w miejsce waluty niemieckiej wprowadzić walutę polską jako jedyny środek płatniczy.

Warszawa, 28. 12. (A. W.) Po urzędowym ogłoszeniu wypowiedzenia traktatu walutowego na G. Śląsku w pocztowych urzędach tamtejszych została wprowadzona taryfa polska, przyczem projektowane jest podwyższenie stawek przekazowych w obrocie wewnętrznym oraz z resztą Polski.

Warszawa, 28. 12. (A. W.) W związku z wypowiedzeniem traktatu walutowego na G. Śląsku projektowana jest ostateczna unifikacja urzędów pocztowych i telegraficznych. Niezależnie od tego w najbliższym czasie należy spodziewać się zmiany obecnie obowiązującej na G. Śląsku niemieckiej ustawy pocztowej.

Na skarb narodowy.

Warszawa, 28. 12. (Pat.) P. K. K. P. podaje do wiadomości, że p. Franciszek Ksawery Beutel złożył za pośrednictwem Marszałka Senatu p. Trąpczyńskiego 1 milion marek na skarb narodowy.

Przed zwołaniem Sejmu.

Warszawa, 28. 12. (Pat.) W związku z wiadomościami, jakie się ukazały w prasie warszawskiej o możliwym odłożeniu terminu zwołania plenarnego posiedzenia Sejmu na czas późniejszy, niż 10 stycznia, przedstawiciel PAT. zwrócił się o informacje do p. Marszałka Sejmu Rataja. P. Marszałek oświadczył, że postanowienie zwołania Sejmu około 10 stycznia zmianie nie uległo i że dokładne oznaczenie daty zwołania zależne jest jedynie od przygotowania przez komisje materiału dla plenum.

Projekt ustawy o ochronie Konstytucji.

Warszawa, 28. 12. (A. W.) Minister sprawiedliwości wniósł do łaski marszałkowskiej projekt ustawy o ochronie Konstytucji, godła państwowych i niektórych organów państwa m. in. osoby Prezydenta Rzeczypospolitej.

Zakaz sprzedawania w Polsce żydowsko-niemieckiej gazety.

Warszawa, 28. 12. Wiedeńskiej żydowsko-socjalistycznej „Arbeiter - Zeitung“ odebrano prawo sprzedaży w Polsce za artykuły przeciwko państwu polskiemu.

Aresztowanie komunistów.

Wiedeń, 27. 12. (A. W.) „Neue Fr. Presse“ donosi z Tryestu, że dnia 26 bm. aresztowano cały personel redakcji komunistycznego pisma „Il laboratorio“. Przyczyna aresztowania dotąd nieznaną.

Zaproszenie do przedpłaty
Prenumerata na styczeń 1923
Orędownika Śmigielskiego
z przysyłką do domu
wynosi mk. 950.—
W agencjach 650 mk. miesięcznie.

Redaktor: Julian Tyczka, Śmigiel.
Właściciel i wydawca: A. Klóskowski, Poznań 3
Członkami drukarni Klóskowskiego w Śmiglu.

Nowozałożone Tow. Miłośników Sieny
w ŚMIGLU odegra
w niedzielę dnia 31 grudnia 1922
(w wieczór Sylwestrowy)

na sali strzeleckiej
klasyczną arcyzabawną komedję
hr. Aleksandra Fredry pt.:

„ZEMSTA“

w 4 aktach a 5 odsłonach.

OSOBY:

Cześniak Raptusiewicz	Klara jego synowica
Rejent Mieczek	Wacław, syn Rejenta
Papkin	Podstolina
Dyndalski	} dworzanie Cześniaka
Śmigalski	
Perelka	
Murarz I Murarz II	Pacholki, hajduki, goście
Rzecz dzieje się z początkiem XVIII wieku.	

Początek punktualnie o godz. 8-mej wieczorem.

Ceny miejsc: Rezerwowe 2500 mk.,
I-rzędne 1500 mk., II-rzędne 1000 mk., wstęp na
salę 500 mk.

Bilety wcześniej do nabycia u pp.: Stachowiaka
i Abta.

Nowe dekoracje pędzla artysty-malarza
p. Wopińskiego.

Po przedstawieniu zabawa z tańcami.

KADZIDŁO
- KREDE -

w kawałkach
poleca
Perfum. Warszawska,
Edward Przybyłowicz
Śmigiel.

NA ŚWIĘTO
TRZECH KRÓLI
polecam
Kadzidło
z prawdziwego bursztynu
Drogerja Poznańska,
St. Kotecki, Śmigiel.